

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/95/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118205744
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2018:8118205744.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: I. W., T.. XX.X.XXXX, H. C., U. X, zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66 p r o t i žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, o primerané finančné zadostučinenie a prísl. takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 214,66 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .

Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou zo dňa 23.5.2018 sa domáhal podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. primeraného finančného zadostučinenia vo výške 434 Eur na základe toho, že právoplatným rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 19C/219/2015 zo dňa 15.6.2017 bol úspešný pri uplatnení nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky ohľadom administratívneho poplatku. Citoval pritom časť odôvodnenia spomínaného rozhodnutia a poukázal na relutárnu a sankčnú funkciu tohto inštitútu.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Uviedol, že primerané finančné zadostučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu a možno ho priznať len vtedy, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak. Žiadal tiež zohľadniť, že aj žalobca konal v rámci kontraktačného postupu ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásil, že súhlasí s obsahom zmluvy, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami a nemá k nim výhrady ako aj to, že zmluvu uzatvoril vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni ani za nápadne nevýhodných podmienok. Navyše žalobca so žalovaným uzatvoril v rokoch 2009 až 2013 až 7 zmlúv, takže zmluvné dojednania mu boli známe. Zaoberal sa aj posúdením vážnosti vôle žalobcu uzatvoriť predmetnú zmluvu, ale v tejto súvislosti súd poznamenáva, že žalobca túto okolnosť ani nenamietal.

3. V ďalšej časti vyjadrenia žalovaný poukázal na definíciu priemerného spotrebiteľa podľa európskej judikatúry, ktorým je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímavý a obozretný pri zohľadnení sociálnych, kultúrnych a jazykových faktorov, pričom v súčasnosti Súdny dvor EÚ uviedol, že od spotrebiteľov sa vyžaduje určité kontrolné úsilie, aby zistil aký tovar vlastne kupuje.

4. Žalovaný poukázal tiež na článok 5 CSP, v zmysle ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Má za to, že ochrana spotrebiteľa bola dovŕšená vydaním rozsudku, ktorým bolo

priznané žalobcovi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobca pritom nevysvetlil na základe akých skutočností si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie. Opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Ak bol vyslovený v predchádzajúcom konaní záver, že úver je bezodplatný, už bola nastolená v danom právnom vzťahu rovnováha zmluvných strán.

5. Za spornú považoval žalovaný aj výšku požadovaného finančného zadosťučinenia, ktoré žalobca nijako nezdôvodnil. Žalovaný ďalej uviedol, že primerané finančné zadosťučinenie má sankčnú funkciu, nie reparačnú ako je to v prípade náhrady škody. Sankčná funkcia má trestať žalovaného za protiprávne konanie a súčasne pôsobiť preventívne. Priznanie finančného zadosťučinenia aj subjektu spravajúcemu sa ľahostajne nemožno chápať ako pozitívne preventívne pôsobenie.

6. Žalovaný tiež zdôraznil, že o ľahostajnosti žalobcu svedčí aj skutočnosť, že pri podpisovaní zmluvy uviedol, že má záujem použiť úver k výkonu podnikania, čo urobil aj pri predchádzajúcich 5 zmluvách, ktoré aj konkretizoval a v týchto zmluvách uviedol aj svojej obchodné meno a IČO. Žalovaný preto nemohol mať vedomosť o tom, že žalobca použije úver na iný účel ako deklaroval v zmluvách. Žalobca teda nebol v rámci kontraktčného postupu dobromyseľný a uviedol žalovaného do omylu a aj preto mu nárok na primerané finančné zadosťučinenie nepatrí. V tomto spore súd je viazaný len výrokom predchádzajúceho rozsudku a nie jeho odôvodnením a preto mal by sám posúdiť, či žalobca mal skutočne postavenie spotrebiteľa pri uzatvorení predmetnej úverovej zmluvy.

7. Žalobca na vyjadrenie žalovaného už písomne nereagoval.

8. Na pojednávanie konané 5.10.2008 sa žalovaný nedostavil napriek riadnemu a včas doručenému predvolaniu, ale svoju neúčast písomne ospravedlnil a súhlasil, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti. Boli preto splnené zákonné podmienky pre realizáciu pojednávania.

9. Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalovaného, výsluchom žalobcu, spisom tohto súdu 19C/219/2015 a zistil tento skutkový stav:

10. Dňa 3.12.2012 bola medzi stranami uzavretá zmluva o úvere, v ktorej je žalobca označený obchodným menom, IČOM, miestom podnikania a ňou žalovaný poskytol žalobcovi úver 350 Eur, ktorý sa žalobca zaviazal vrátiť navýšený o poplatok 322 Eur, teda celkovo 672 Eur v 12 mesačných splátkach po 56 Eur počnúc 12.1.2013. Dňa 12.1.2015 žalobca v celosti úver uhradil.

11. Žalobca podal dňa 15.5.2015 proti žalovanému žalobu, ktorej súd vyhovel, keďže rozsudkom č.k. 19C/219/2015 zo dňa 15.6.2017 zaviazal žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 434 Eur aj s úrokmi z omeškania. Zároveň určil, že zmluvná podmienka v zmluve uzavretej dňa 3.12.2012 č. zmluvy 806301074 uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach - bod 10 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súd totiž dospel k záveru, že žalobca mal pri uzatvorení zmluvy status spotrebiteľa napriek jeho označeniu v zmluve ako podnikateľa. Bolo totiž zistené, že žalobca pracoval ako murár, aj keď na živnosť a rozhodne v súvislosti s touto formou podnikania nepotreboval finančné prostriedky, čo sa zhodovalo aj s jeho výpoveďou.

12. Následne súd sa zaoberal posúdením zmluvnej podmienky, ktorá bola predmetom žaloby a zistil, že v úverových zmluvách žalovaného sa administratívny poplatok odvíja od výšky úveru, žalovaný sa teda snažil vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď administratívny poplatok odvíjajúci sa od výšky úveru vo svojej podstate predstavuje úrok. V skutočnosti teda by úroková sadzba činila takmer 99% p.a., čo by deväťnásobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu v bankách (13,28% p.a.), čo je v rozpore s dobrými mravmi. Z toho vyvodil, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku vo vzťahu k administratívne poplatku, ktorý nie je určitý, a správne by sa mal platiť len za skutočne dodané plnenie a musí byť aj v primeranej výške. Zároveň konštatoval, že úverová zmluva neobsahuje povinné náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f/, i/, j/, y/ zákona č. 129/2010 Z.z., čo vedie k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona. Žalobca mal teda žalovanému vrátiť len istinu úveru, t.j. 350 Eur a keďže mu zaplatil 784 Eur, súd ho zaviazal na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 434 Eur.

13. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove 7Co/109/2017 zo dňa 25.1.2018, pričom súd druhej inštancie si osvojil právne závery uvedené v napadnutom rozsudku. Rozsudok tunajšieho súdu tak nadobudol právoplatnosť 28.2.2018.

14. Žalobca vo svojej výpovedi v tomto spore zotrval na tom, že od žalovaného nikdy nebral úver na podnikanie a aj pri uzavretí predmetnej úverovej zmluvy odovzdal zástupkyni žalovaného len svoj občiansky preukaz a tvrdil aj to, že jej povedal, že úver potrebuje pre seba a pre rodinu. Nevedel povedať, či podal aj ďalšiu žalobu o primerané finančné zadosťučinenie, keďže tieto záležitosti vybavuje manželka. Dodal, že v súvislosti s danou úverovou zmluvou mu žiadna ujma nevznikla, a to ani psychická. Uviedol však, že napriek právoplatnému rozsudku mu žalovaný sumu 434 Eur doposiaľ nezaplatil. Prišla mu od neho len platba vo výške 298 Eur s poznámkou iného súdneho konania 16Csp/249/2017, ktoré však nevedel špecifikovať.

15. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

16. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

18. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

19. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

20. K tomuto záveru súd dospel logickým a gramatickým výkladom, keďže nemožno pochybovať o tom, že týmito osobitnými predpismi v zmysle citovaného zákonného ustanovenia sú predpisy slúžiace na ochranu spotrebiteľov. Aj právna úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 a násl. Občianskeho zákonníka pôsobí ako osobitný právny predpis (viď. Občiansky zákonník I. autorov Štefček a spol., vydavateľstvo C.H.Beck str. 459). Logicky spomínané porušenie práva či povinnosti musí súvisieť s normami na ochranu práv spotrebiteľov, veď preto je nárok zakomponovaný do zákona o ochrane spotrebiteľa. Ak by zákonodarca mienil porušenie akéhokoľvek predpisu ako zákonnú podmienku pre úspešné uplatnenie daného nároku, uviedol by to v texte zákonného ustanovenia a použil by inú formuláciu (porušenia práva či povinnosti ustanovenej akýmkoľvek právnym predpisom), ale v zákone jasne vymedzil toto porušenie a nepoužil spomínanú všeobecnú formuláciu.

21. Navyše je potrebné vychádzať aj zo systematického výkladu a v tejto súvislosti posúdiť a vyhodnotiť formuláciu celého ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a vychádzať najmä z jeho prvej vety, v ktorej je jasne uvedené, že spotrebiteľ sa môže proti porušiteľovi jeho práva alebo povinnosti ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa na súde domáhať ochrany svojho práva. Vetu tretiu citovaného zákonného ustanovenia je teda potrebné vykladať aj s ohľadom na znenie tejto prvej vety § 3 ods. 5. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016, v ktorom Najvyšší súd uviedol, že v súvislosti s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č.

250/2007 Z.z. pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

22. Aj keď súd prvej inštancie zastáva názor, že keďže daný inštitút je satisfakciou pre spotrebiteľa, má slúžiť ako nástroj na odstránenie spôsobenej ujmy spotrebiteľa. To napokon aj vyplýva z dôvodovej správy k citovanému zákonnému ustanoveniu, kde sa uvádza, že finančné zadostučinenie je záverečným prostriedkom ochrany spotrebiteľa v prípade, že preventívne pôsobenie neplní svoj účel, aby boli nahradené alebo zmiernené následky. Krajský súd v Prešove ako súd druhej inštancie však s týmto názorom nesúhlasí a vo svojich viacerých rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 CSP súd druhej inštancie preto rešpektuje vyslovený právny záver. Keďže žalobca ako spotrebiteľ bol v predchádzajúcom spore v pozícii žalobcu úspešný voči žalovanému, pričom jednoznačne boli konštatované porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, boli splnené zákonné podmienky pre priznanie nároku.

23. Súd nesúhlasí s názorom žalovaného, že by mal aj v tomto spore znovu preverovať, či žalobca bol v postavení spotrebiteľa pri uzavretí predmetnej úverovej zmluvy. Táto otázka bola už vyriešená v predchádzajúcom súdnom spore, keď právoplatným rozsudkom boli priznané nároky žalobcovi právo z dôvodu, že žalobcu súdy posúdili ako spotrebiteľa.

24. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadostučinenia, tú určuje voľnou úvahou súd. Krajský súd v Prešove v už spomínanom rozhodnutí 17Co/17/2018 uviedol nasledovné: „Pri stanovení výšky primeraného finančného zadostučinenia treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej resp. hroziacej ujmy, okolností tak na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadostučinenia sa nemožno striktno držať ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany“.

25. Súd poukazuje aj na právny záver, ktorý bol vyslovený v už spomínanom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove 9Co/50/2018, v ktorom odvolací súd uviedol, že zadostučinenie je nárokom, ktorým sa reparujú ujmy nemateriálnej povahy. Tento aspekt vychádza z podstaty tohto nároku, nie je preto možné pri rozhodovaní o ňom brať zreteľ na materiálne prvky. Jeho podstatou nie je sankčná povaha, aj keď zaplatenie je finančné a každé zaplatenie predstavuje finančný úbytok v aktívach osoby, voči ktorej nárok smeruje. Na účely sankcionovania je totiž administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadostučinenie poskytnúť.

26. Súd teda zastáva názor, že pri rozhodovaní o výške daného nároku musí vychádzať z konkrétnych skutkových okolností, prihliadať na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

27. V danom prípade žalovaný sa podľa zistenia súdu v predchádzajúcom spore dopustil nekalej obchodnej praxe v súvislosti s označením žalobcu ako podnikateľa a účelu poskytnutia úveru, ktorý nezodpovedal skutočnosti a ktorý bol žalobcovi nanútený v snahe vyhnúť sa aplikácii spotrebiteľských noriem. Žalovaný v dôsledku takého postupu neuviedol v úverovej zmluve jej povinné náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. Spomínané porušenie práva žalobcu ako spotrebiteľa súd hodnotí ako vážne, na druhej strane však súd musel zohľadniť aj to, že žalovaný bol už za dané porušenie práva postihnutý tým, že má nárok len na istinu úveru a dohodnutú odplatu bol zaviazaný žalobcovi vrátiť titulom bezdôvodného obohatenia. Zohľadnil aj ľahkovážnosť správania sa žalobcu pri uzatváraní úverovej zmluvy, ktorú podpísal napriek tomu, že v nej bolo uvedené, že úver potrebuje na podnikanie, ale určitú ľahkovážnosť možno vyvodiť aj z jeho opakovaného sa zadlžovania úvermi, keďže len so žalovaným uzavrel 7 úverových zmlúv. Reparácia majetkovej ujmy žalobcovi už bola priznaná predchádzajúcim rozsudkom, pričom súd pripomína, že účelom primeraného finančného zadostučinenia nie je reparácia, ale satisfakcia a poukazuje aj na výpoveď žalobcu o tom, že žiadna ujma mu nevznikla. Preto súd

považoval za primeranú satisfakciu vo výške administratívneho poplatku, ktorý súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd preto považoval za dôvodné vyhovieť žalobe len čiastočne a to ohľadom sumy 214,66 Eur, ktorá zodpovedá administratívne poplatku, teda 2/3 sumy 322 Eur.

28. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol úspešný približne v 1 uplatneného nároku, pokiaľ ide o jeho výšku, ale vzhľadom na to, že rozhodnutie záviselo od voľnej úvahy súdu, súd považoval za spravodlivé priznať žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania, ale len z prisúdenej istiny.

29. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.